

Peruspalvelut, oikeusturva ja luvat
Elinkeinovalvonta

Yhteenveto tavarakauppiaita koskevan Webropol-kyselyn tuloksista – ajoneuvokauppiat

1 Asia

Etelä-Suomen aluehallintovirasto (jälj. aluehallintovirasto) valvoo valtakunnallisesti rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämisestä (444/2017, jälj. rahanpesulaki tai ResL) annetun lain noudattamista. Rahanpesulain mukaan aluehallintoviraston valvomiin toimijoihin kuuluvat muun muassa liike- tai ammattitoimintana tavaroita myyvät tai välittävät toimijat siltä osin kuin maksetaan tai otetaan vastaan yhtenä tai toisiinsa kytkeytyvinä suorituksina yhteensä vähintään 10 000 euroa käteistä.

Kansallisessa rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen riskiarviossa (2021) tavarakauppiaiden sekä rahanpesun että terrorismin rahoittamisen riskitasoksi on arvioitu 2 (asteikolla 1-4) eli kohtalaisesti merkittävä riski. Riskiarviossa tunnistetaan riskiksi erityisesti toimijoiden tietämättömyys käteiseen perustuvasta ilmoitusvelvollisuudesta. Merkittävänä riskillisinä tuotteina ja palveluina toimialalla voidaan pitää etenkin arvokkaiden autojen, veneiden ja koneiden kauppaa.

Aluehallintovirasto toteutti touko-kesäkuun 2022 aikana valvontakampanjan Webropol-kyselynä, jonka tarkoituksena oli kartoittaa ajoneuvoja myyvien tai välittävien toimijoiden joukosta rahanpesulain soveltamisalaan kuuluvia toimijoita. Kyselyllä kerättiin lisäksi tietoa toimijoiden menettelytavoista rahanpesulain velvoitteiden noudattamiseksi sekä tietoa alan toimijoiden rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen riskikäsityksistä.

Kysely lähetettiin seuraaviin toimialaluokkiin kuuluville toimijoille:

- TOL 45111 Henkilöautojen ja kevyiden moottoriajoneuvojen tukkukauppa
- TOL 45112 Henkilöautojen ja kevyiden moottoriajoneuvojen vähittäiskauppa
- TOL 45191 Kuorma-autojen ja muiden raskaiden moottoriajoneuvojen tukkukauppa
- TOL 45192 Matkailuvaunujen ja muualla luokittelemattomien moottoriajoneuvojen vähittäiskauppa
- TOL 45311 Moottoriajoneuvojen osien ja varusteiden tukkukauppa (pl. renkaat)
- TOL 45312 Renkaiden tukkukauppa
- TOL 45321 Moottoriajoneuvojen osien ja varusteiden vähittäiskauppa (pl. renkaat)
- TOL 45322 Renkaiden vähittäiskauppa
- TOL 45401 Moottoripyörien sekä niiden osien ja varusteiden tukkukauppa
- TOL 45402 Moottoripyörien sekä niiden osien ja varusteiden vähittäiskauppa

Annetussa määräajassa kyselyyn vastasi yhteensä 987 toimijaa.

2 Yhteenveto kyselyn tuloksista

Kyselyn keskeisimpinä havaintoina voidaan todeta seuraavaa:

- Kaikista vastaajista 41 % kuului toimialaan TOL 45112 Henkilöautojen ja kevyiden moottoriajoneuvojen vähittäiskauppa. Muut merkittävät toimialaluokat olivat TOL 45321 Moottoriajoneuvojen osien ja varusteiden vähittäiskauppa (26 %) ja TOL 45322 Renkaiden vähittäiskauppa (18 %).
- Vastaajissa oli sekä yrityksiä, joilla ei ollut lainkaan työntekijöitä, että yrityksiä, joilla oli useita kymmeniä tai satoja työntekijöitä. Mediaani oli 2 henkilöä ja keskiarvo 13,1 henkilöä.

- Kaikista vastaajista 51 % ilmoitti liiketoimintansa keskeisimmäksi kohderyhmäksi sekä yksityishenkilöt että yritykset.
- Pääsääntöisesti vastaajat myyvät tai välittävät tavaroita **Suomessa**. Muita maita, joihin tai joissa vastaajat ilmoittivat myyvänsä tai välittävänsä tavaroita ovat muun muassa **Ruotsi ja Viro**. Osa toimijoista välitti tavaroita myös laajemmin muihin EU/ETA-maihin (7 %) ja jopa EU/ETA-alueen ulkopuolelle (3 %).
- Kaikista vastaajista 49 % ilmoitti keskimääräisen maksusuorituksen määrän olevan alle 1 000 euroa. Vastaajista 16 % ilmoitti keskimääräiseksi maksusuoritukseksi yli 10 000 euroa. Kysymys oli maksusuorituksista missä muodossa tahansa.
- Kaikista vastaajista 96 % ilmoitti, ettei yrityksen liiketoiminnassa ole esiintynyt tai esiinny yli 10 000 euron käteissuorituksia. **Vastaajista 4 % ilmoitti yli 10 000 euron käteissuorituksista liiketoiminnassa**. Vastausten perusteella käteissuorituksia oli esiintynyt tai esiintyy muutamia kertoja vuodessa taikka kerran vuodessa tai harvemmin.
- Oman yrityksen toimintaan liittyvä rahanpesun sekä terrorismin rahoittamisen riski katsottiin pääsääntöisesti olemattomaksi tai vähäiseksi. Arvioita perusteltiin muun muassa maksusuoritusten vähäisellä arvolla, entuudestaan tutulla asiakaskunnalla sekä yrityksen käyttämillä maksutavoilla. Omaan yritystoimintaan liittyvien riskien tunnistaminen ja arviointi perustui useimmiten varsin subjektiivisiin näkemyksiin oman yritystoiminnan riskittömyydestä.
- Oman yrityksen toimintaan liittyviä riskejä pidettiin pääsääntöisesti matalampana kuin toimialaan tai yleisesti ottaen tavarakauppaan liittyviä riskejä.
- Toimialaan katsottiin liittyvän pääsääntöisesti vähäinen rahanpesun riski. Terrorismin rahoittamisen riski arvioitiin rahanpesun riskiä vähäisemmäksi, pääsääntöisesti joko

olemattomaksi tai vähäiseksi. Osa vastaajista arvioi kuitenkin sekä rahanpesun että terrorismin rahoittamisen riskin suureksi.

- Alalla tiedostetaan ja tunnistetaan vain osittain käteiseen rahaan liittyviä rahanpesun riskejä. Vastauksista oli havaittavissa, ettei kaikilla alan toimijoilla ole tietoa esimerkiksi siitä, että tutkimusten mukaan käteinen on edelleen nykypäivänä yksi keskeisimmistä rahanpesun välineistä.
- Käteisen rahan ja terrorismin rahoittamisen keskinäistä yhteyttä oli vastausten perusteella hankalampi hahmottaa. Terrorismin rahoittamisessa voidaan käyttää hyvinkin pieniä käteismääriä, ja epäily kohdistuu varojen käyttötarkoitukseen.
- **Alaan liittyvinä riskeinä** vastauksissa nostettiin esille seuraavia asioita:
  - Riskit liittyvät käteistä käyttäviin toimijoihin ja suuriin käteissuorituksiin
  - Käteisen käytölle ei ole enää nykypäivänä useinkaan järkevää perustetta
  - Pienemmät kauppasummat ja muut kuin käteismaksutavat laskevat riskiä
  - Yrityksen koko ja liikevaihto vaikuttavat riskeihin
  - Kalliimmat ajoneuvot ja suuret kauppa-/käteissummat nostavat riskiä
  - Yrityksen maantieteellinen sijainti Suomen sisällä vaikuttaa riskeihin
  - Käytettyjen kuorma-autojen ja muiden ajoneuvojen myyminen ulkomaille voi olla riskitekijä
  - Toimialalla harjoitettava tukkumyynti on vähäriskisempää, koska tukkukaupassa käsitellään hyvin vähän käteistä
- Rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen riskeistä toimialalla suurimmiksi koetaan **ulkomaalaiset asiakkaat, käteisen rahan käyttö, haasteet varojen alkuperän selvittämisessä** sekä **satunnaiset, kertaluontoiset asiakkaat**.
- Asiakkaan seurannassa huomiota kiinnitetään eniten **muutoksiin asiakkaan maksukäyttäytymisessä**, siihen, että **kauppahinnan maksaa kokonaan tai osittain joku**

muu kuin asiakas itse ja siihen, että **ostettava tai myytävä tuote/tavara poikkeaa siitä, mikä on asiakkaalle tai asiakasryhmälle tavanomaista.**

- Rahanpesulain velvoitteiden noudattamiseen liittyen haasteelliseksi tai epäselväksi koettiin asiakkaan toiminnan seuraaminen, PEP-henkilöiden tunnistaminen ja epäilyttävien liiketoimien tunnistaminen.

3 Lopuksi

Aluehallintovirasto kiittää kaikkia kyselyyn vastanneita. Aluehallintovirasto muistuttaa, että toimijoiden, jotka maksavat tai ottavat vastaan vähintään 10 000 euron käteissuorituksia¹ tavarakaupassa, on hakeuduttava aluehallintoviraston ylläpitämään rahanpesun valvontarekisteriin. Rekisterihakemus täytetään aluehallintoviraston [sähköisessä asiointipalvelussa](#). Rahanpesulaissa on säädetty lain soveltamisalaan kuuluville toimijoille muun muassa velvollisuus tunnistaa asiakas ja todentaa asiakkaan henkilöllisyys sekä ilmoittaa epäilyttävistä liiketoimista Keskusrikospoliisin rahanpesun selvittelykeskukselle.

Aluehallintovirasto muistuttaa myös, että lähtökohtaisesti yli 10 000 euron käteissuorituksia voidaan nykypäivänä pitää poikkeuksellisina. Käteisen käyttö maksuvälineenä on vähentynyt merkittävästi viime vuosikymmenten aikana, mutta siitä huolimatta käteistä kuitenkin edelleen käytetään runsaasti rikollisessa toiminnassa. Yli 10 000 euron käteissuoritusten osalta tulee ottaa erityisen huolellisesti selkoa mm. liiketoimen tarkoituksesta sekä varojen alkuperästä ja käyttötarkoituksesta, ja ilmoittaa epäilyttävistä liiketoimista matalalla kynnyksellä rahanpesun selvittelykeskukselle. Ilmoitus tulee tehdä myös silloin, kun liiketoimesta tai asiakkuuden perustamisesta kieltäydytään sen epäilyttävyyden vuoksi. **Ilmoitus epäilyttävästä liiketoimesta ei ole rikosilmoitus** eikä toimijalta vaadita näyttöä epäilyksensä tueksi tai arviota siitä, onko kyse rikoksesta.

---

¹ Käteisellä tarkoitetaan fyysisiä seteleitä ja kolikoita.

Lisätietoa rahanpesulaista ja lain velvoitteista löytyy aluehallintoviraston verkkosivuilta osoitteesta avi.fi/rahanpesu. Verkkosivuilta löytyy myös aluehallintoviraston laatimia ohjeita, kuten ohje epäilyttävästä liiketoimesta ilmoittamisesta. Rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämistä koskevasta ohjeesta löytyy myös oma toimialakohtainen ohje tavarakauppaa harjoittaville toimijoille. Lisätietoa rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämisestä löytyy myös eri viranomaisten yhteistyössä laatimilta verkkosivuilta osoitteesta rahanpesu.fi.

Lisätietoja

Ylitarkastaja Krista Hautakangas
krista.hautakangas(at)avi.fi
rahanpesu(a)avi.fi